

Overzicht
Thematische Leerlijn
Fotografie en Muziek

Groep	Thema	Muziek	Fotografie
3	De wereld in de toekomst	In deze les onderzoeken de leerlingen dansen van over de hele wereld. Ze maken kennis met ritmes en dansen uit 'De Notenkrakersuite' van Tsjajkovski, spelen een mars en voeren zelf een Russische klap-zitdans uit. <i>2x 30 minuten</i> <i>Focus: Ritmiek in dansmuziek</i>	In deze les bekijken de kinderen een presentatie over de lucht in verschillende tijden. De kinderen bespreken vroeger, nu en de toekomst. De kinderen onderzoeken wat er door de tijd verandert en wat hetzelfde blijft. Ze experimenteren met een kader. De kinderen fotograferen de lucht en gebruiken een kader. Ze tekenen met kleurpotlood een tekening over de toekomst, knippen deze uit en plakken de tekeningen op de foto van de lucht van nu. <i>Minimaal 60 minuten</i> <i>Focus: Kader</i>
3	Over polen en planeten	In deze les onderzoeken leerlingen welke muziek ze vinden passen bij foto's uit de ruimte. Ze beluisteren en bespreken muziek van de 'Voyager Golden Record' en raden uit welke landen deze muziek komt. De leerlingen benoemen in een muziekstuk korte en lange tonen en door middel van tekenen laten ze het verschil zien. Leerlingen associëren op muziek en maken een ruimte-tekening op muziek. <i>45 minuten</i> <i>Focus: Muziek en gevoel, korte noten en lange noten</i>	In deze les bekijken de kinderen een presentatie over planeten, structuren, close-up fotografie en kaders. De kinderen onderzoeken structuren en vormen die aan planeten doen denken. Ze experimenteren met kaders. De kinderen fotograferen van dichtbij structuren en vormen die aan planeten doen denken, waarbij ze rekening houden met kader. <i>Minimaal 60 minuten</i> <i>Focus: Kader/ close-up</i>
3	Samen op de wereld	In deze les maken leerlingen kennis met de vier instrumentgroepen uit een symfonieorkest. Ze onderzoeken de rol van de dirigent en gaan samen muziek maken. <i>45 minuten</i> <i>Focus: Muziekinstrumenten in een symfonieorkest, dirigent</i>	In deze les bekijken en bespreken de kinderen een presentatie over hoe kinderen in andere landen spelen en hoe je dat aan een foto kunt zien. De kinderen onderzoeken hoe ze zelf spelen en welke houding daarbij hoort. De kinderen beelden uit hoe ze spelen en maken hiervan een foto, waarbij ze letten op houding en kader. <i>Minimaal 60 minuten</i> <i>Focus: Kader/ houding</i>
3	Wie ben ik	In deze les maken de leerlingen kennis met meerdere muziekinstrumenten. Onderzoeken welke kinderen al een instrument bespelen of zouden willen spelen en welk instrument hun voorkeur heeft. Ze maken een tekening of collage van hun lievelingsinstrument en leren het liedje 'Familie' met bijpassende bewegingen. <i>45 minuten</i> <i>Focus: Muziekinstrumenten</i>	In deze les bekijken de kinderen een presentatie over foto's van details. Ze bespreken hoe ze eruitzien en waarin ze op hun familie lijken. De kinderen onderzoeken hoe ze een foto van dichtbij kunnen maken en ontdekken hoe oren, neuzen, monden, etc. verschillend van elkaar zijn. De kinderen fotograferen details van gezichten of ledematen van heel dichtbij. <i>Minimaal 60 minuten</i> <i>Focus: Kader/ details</i>

4	Lang geleden	In deze les onderzoeken leerlingen het ontstaan, het belang en de functie van muziek en welke emoties muziek kan oproepen. Ze maken kennis met (de functie van) verschillende soorten marsmuziek, leren het begrip 'in de maat lopen' en gaan zelf marcheren op muziek. <i>2x 25 minuten</i> <i>Focus: Functies van muziek, marcheren</i>	In deze les bekijken de kinderen een presentatie over licht en schaduw. De kinderen onderzoeken waar schaduwen te vinden zijn en wat je erin kunt zien. De kinderen fotograferen schaduwen die iets verbeelden. <i>Minimaal 60 minuten</i> <i>Focus: Licht/ schaduwen</i>
4	Schatten van de aarde	In deze les maken de leerlingen geluiden bij natuurfoto's, gaan op zoek naar geluiden uit de natuur, filosoferen over geluid en doen geluidproefjes. Ook maken ze ritmes met behulp van drie fruitstukken. <i>45 minuten</i> <i>Focus: Geluiden maken, ritmiek</i>	In deze les bekijken de kinderen een presentatie over schatten van de aarde en fotograferen in het donker. De kinderen ontdekken dat hoe meer licht er is hoe meer je ziet op een foto. De kinderen creëren een kijkdoos met schatten van de aarde en fotograferen deze van donker naar licht. <i>Minimaal 60 minuten</i> <i>Focus: Licht/ donker</i>
4	Van ridders tot ruimtevaart	In deze les maken de leerlingen muziek met alledaagse voorwerpen. Ze verzinnen zelf ritmes met voorwerpen uit de klas, papier of afvalmateriaal. <i>45 minuten</i> <i>Focus: Creatief muziek maken</i>	In deze les bekijken de kinderen een presentatie over de zon en hoe tegenlicht en schaduw gebruikt worden voor fotografie. De kinderen onderzoeken wat het effect is van een foto maken tegen het licht in. Ze experimenteren met het maken van vormen van hun eigen schaduw. De kinderen fotograferen hun eigen schaduw en hun silhouet met tegenlicht, waarbij ze rekening houden met houding. <i>Minimaal 60 minuten</i> <i>Focus: Licht/ schaduwen/ tegenlicht</i>
4	Weer en water	In deze les maken leerlingen ritmes aan de hand van ritmekaarten (met regenbogen en druppels) en onderzoeken verschillende mogelijkheden om met water muziek te maken, waarbij ze de begrippen toonhoogte en ritme leren onderscheiden. <i>2x 30 minuten</i> <i>Focus: Ritmiek, toonhoogte</i>	In deze les bekijken de kinderen een presentatie over waterschittering. De kinderen onderzoeken verschillende manieren van water bewegen en wat voor schitteringen je daarmee krijgt. De kinderen brengen water op verschillende manieren in beweging en fotograferen de schitteringen op het water. <i>Minimaal 60 minuten</i> <i>Focus: Licht/ waterschitteringen</i>
5	De eerste mens	In deze les ontdekken leerlingen de functie van muziek in het dagelijks leven en filosoferen over de vraag waarom mensen muziek maken en luisteren. Ze onderzoeken emoties in	In deze les bespreken de kinderen de verschillen tussen de eerste mens en nu. Ze bekijken een presentatie over hoe tijd in fotografie weergegeven kan worden. De kinderen ontdekken

		<p>muziekfragmenten en proberen bepaalde emoties in zelfverzonnen muziekstukjes te verklanken. <i>45 minuten</i></p> <p><i>Focus: Emotie en muziek</i></p>	<p>dat een film vroeger uit foto's bestond en onderzoeken hoe ze door middel van foto's beweging kunnen laten zien. Ze fotograferen een beweging van een voorwerp in verschillen foto's tot een stop-motion.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Beweging in foto's/ stop-motion</i></p>
5	Het begin	<p>In deze les onderzoeken leerlingen de ontstaansgeschiedenis van muziekinstrumenten. Ook experimenteren ze met de verschillende manieren waarop muziekinstrumenten geluid maken. <i>50 minuten</i></p> <p><i>Focus: Het ontstaan van muziekinstrumenten</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over veranderingen van de houding van de mens door de tijd heen en beeldverhalen. Ze ontdekken dat je in foto's een verhaal kunt vertellen. De kinderen onderzoeken houdingen om iets uit te drukken. De kinderen bedenken een eigen versie van de evolutie van de mens en fotograferen dit tot een beeldverhaal.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Beweging in foto's/ houding/ beeldverhaal</i></p>
5	Het leven in het water	<p>In deze les experimenteren leerlingen met ritmes en regengeluiden, ontdekken klassieke muziek bij olympische watersporten, maken een regenkoor en synchroon-zwem- muziektheater. <i>1 x 30 minuten en 1 x 45 minuten</i></p> <p><i>Focus: Ritmiek, theater</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over waterbewegingen. De kinderen onderzoeken welk leven er is in stromend water. Ze experimenteren met het maken van bewegingen in water. De kinderen brengen water in beweging en leggen deze beweging vast op foto.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Beweging in foto's</i></p>
5	Het leven op het land	<p>In deze les onderzoeken leerlingen het effect van muziek bij foto's en natuurfilmbeelden. Ze luisteren naar emoties en associëren op klassieke muziek. <i>45 minuten</i></p> <p><i>Focus: Muziek en gevoel</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over groot, klein, kikkerperspectief en vogelperspectief. De kinderen onderzoeken hoe ze iets heel groot of heel klein kunnen laten lijken. De kinderen fotograferen een situatie waarbij iets wat heel klein is groot lijkt.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Camerastandpunt</i></p>
6	Egyptenaren	<p>In deze les ontdekken de leerlingen de overeenkomsten en verschillen tussen opera's en musicals. Ze leren de begrippen decor en kostuums. Ze maken kennis met een musical en opera die zich afspelen in het oude Egypte en zingen een lied uit deze musical of maken</p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over omklapping in Egyptische afbeeldingen en optische illusie. De kinderen onderzoeken hoe ze door middel van dichtbij en ver weg een beeld kunnen manipuleren. De kinderen maken een foto waarop</p>

		<p>hiervan een lipdub. <i>2x 30 minuten</i></p> <p><i>Focus: Opera's en musicals</i></p>	<p>ze groot en klein combineren door gebruik te maken van optische illusie.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Camerastandpunt/ compositie/ beeldmanipulatie</i></p>
6	Grieken en Romeinen	<p>In deze les maken de leerlingen kennis met de technische ontwikkeling van geluidsdragers (van LP tot Spotify), maken zelf geluidsopnames en ervaren hoe het is om hun klasgenoten of een denkbeeldig orkest te dirigeren. <i>50 minuten</i></p> <p><i>Focus: Geluidsdragers, zelf geluidsopnames maken</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over architectuur in de Griekse/ Romeinse oudheid en nu. Ze ontdekken hoe kaders en camerastandpunten in de fotografie gebruikt worden. De kinderen onderzoeken hoe ze gewone objecten monumentaal op de foto kunnen zetten. Ze fotograferen vormen en voorwerpen uit hun omgeving die aan architectuur doen denken, waarbij ze rekening houden met kader en camerastandpunt.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Camerastandpunt/ compositie/ beeldmanipulatie</i></p>
6	Middeleeuwen	<p>In deze les maken de leerlingen kennis met Middeleeuwse muziek en leren de ontstaansgeschiedenis van het notenschrift. Ze ontdekken dat er meerdere manieren zijn om muziek in beeld te brengen, lezen een grafische notatie van de 5e symfonie van Beethoven en maken zelf een grafische notatie van verschillende muziekfragmenten. <i>45 minuten</i></p> <p><i>Focus: Middeleeuwse muziek, notenschrift</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over tableau vivant, houding en compositie. De kinderen onderzoeken hoe ze een middeleeuws tafereel kunnen uitbeelden met spullen van nu. Ze beelden een situatie uit in de vorm van een tableau vivant en fotograferen deze, waarbij ze rekening houden met kader, houding en compositie.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Camerastandpunt/ compositie/ houding</i></p>
7	Indianen	<p>In deze les ontdekken de leerlingen dat alle muziek over de hele wereld dezelfde vijf tonen als basis heeft (de zwarte toetsen op de piano). Ze beluisteren muziek van de indianen en gaan zelf muziekstukjes maken met de vijf tonen. <i>2x 30 minuten</i></p> <p><i>Focus: vijf basistonen</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over concerten van Amerikaanse popmuzikanten en concertfotografie. De kinderen ontdekken hoe mensen vastgelegd worden bij concertfotografie en experimenteren met close-up fotografie. De kinderen spelen een concert met publiek na en leggen dit vast op foto.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Mens in beeld/ licht/ close-up</i></p>
7	Nieuwe tijd	<p>In deze les ontwerpen en maken leerlingen een nieuw muziekinstrument door de vier fases van het creatief proces te doorlopen. Ze kunnen minimaal 4</p>	<p>In deze les bekijken de kinderen bekijken een presentatie over kunstlicht versus natuurlijk licht. Ook het uitlichten in portretfotografie komt</p>

		<p>manieren beschrijven waarop muziekinstrumenten geluid maken. Leerlingen kunnen zelf een nieuw instrument bedenken, het ontwerp tekenen en het instrument maken met de beschikbare materialen. Ze kunnen hun zelfgemaakte instrument bespelen met eenvoudige ritmes en presenteren aan medeleerlingen. <i>2 x 30 minuten</i></p> <p><i>Focus: Het ontwerpen van een muziekinstrument</i></p>	<p>aan de orde. Ze bespreken onderwerpen als discriminatie en het respect hebben voor elkaar. De kinderen onderzoeken verschillende manieren van indirect belichten. Ze maken een portretfoto van iemand waarvoor ze respect hebben waarbij ze gebruik maken van uitlichten.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Mens in beeld/ licht/ portret</i></p>
7	Ottomanen	<p>In deze les maken de leerlingen kennis met Turkse popmuziek en veel verschillende muziekstijlen. Ze ontdekken dat veel popmuziek geïnspireerd is op klassieke muziek en spelen zelf het Europese volkslied met boomwhackers of ander melodisch slagwerk. <i>50 minuten</i></p> <p><i>Focus: Turkse muziek, muziekstijlen</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over hoe licht en donker gebruikt worden in Ottomaanse en Nederlandse renaissance kunstgeschiedenis. De kinderen onderzoeken hoe ze met uitlichten en schaduw kunnen spelen in een foto. De kinderen maken een foto met een clair obscur effect.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Mens in beeld/ licht/ clair-obscur</i></p>
7	Vikingen	<p>In deze les maken de leerlingen kennis met het IJslands nationale volkslied, roeien mee als Vikingen, lezen een muziekpartij en spelen mee met slagwerkinstrumenten of boomwhackers (gekleurde klankbuizen). <i>50 minuten</i></p> <p><i>Focus: IJslandse muziek, ritmiek en notenschrift</i></p>	<p>In deze les bespreken de kinderen hoe het moet zijn geweest toen de Vikingen in Nederland kwamen. Ze onderzoeken hoe je belichting in de fotografie kunt gebruiken om iets extra indrukwekkend te maken. De kinderen maken een foto van zichzelf waarop ze indrukwekkend overkomen en waarbij ze gebruik maken van houding, camerapositie, belichting en compositie.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Mens in beeld/ licht/ houding/ compositie</i></p>
8	Aziaten	<p>In deze les maken de leerlingen kennis met Aziatisch schimmenspel, ontdekken de kracht van muziek bij theater en maken zelf een schimmenspel met muziek. <i>2x 45 minuten</i></p> <p><i>Focus: Beeldende kunst, literatuur, drama en muziek in een schimmenspel</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over de hedendaagse Japanse mode en straatcultuur. Ook komt fotobewerking aan de orde om vervreemding te veroorzaken. De kinderen experimenteren met fotobewerking. Ze maken foto's van zichzelf en plaatsen deze in foto's van Aziatische culturen, waarbij de nadruk ligt op vervreemding.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Fotobewerking</i></p>

8	Maori	<p>In deze les maken leerlingen kennis met de 'Haka'. Ze oefenen ritmes door middel van body-percussie en ervaren de functie van een dirigent. Leerlingen kunnen ritmes naklappen en zelf ritmes en bodysounds verzinnen en nadoen. Ze maken en doen een eigen Haka op basis van de traditionele tekst 'Ka Mate'.</p> <p><i>50 minuten</i></p> <p><i>Focus: Body-percussie, ritmiek</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over aboriginal-kunst, vormen en kleuren. Ze onderzoeken hoe ze met foto's en fotobewerking een collage kunnen maken. De kinderen fotograferen kleuren en vormen en verwerken de foto's tot een digitale collage in aboriginal-stijl.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Fotobewerking</i></p>
8	Nieuwste tijd	<p>In deze les onderzoeken leerlingen het effect van muziek bij films en reclames. Ze gaan muziek interpreteren (welk gevoel/effect geeft het?). En beargumenteren waarom ze bepaalde muziek wel/niet bij een filmpje vinden passen. Ook maken ze een reclametekst op een bestaande melodie.</p> <p><i>50 minuten</i></p> <p><i>Focus: Muziek bij films en reclames</i></p>	<p>In deze les bekijken de kinderen een presentatie over het gebruik van fotografie en fotobewerking in de reclame. De kinderen onderzoeken waar een reclamefoto aan moet voldoen om een boodschap over te brengen. Ze bewerken foto's tot een reclameposter.</p> <p><i>Minimaal 120 minuten</i></p> <p><i>Focus: Fotobewerking</i></p>

Materialen lessen Fotografie

Groep 3		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
De wereld in de toekomst	Tijdloze luchten	Lesformat / 1 bijlage / 1 presentatie / 1 video
Over polen en planeten	Prachtige planeten	Lesformat / 1 bijlage / 1 presentatie
Samen op de wereld	Spelen op de wereld	Lesformat / 1 presentatie
Wie ben ik	Lijk jij op mij?	Lesformat / 1 presentatie / 1 x MP3

Groep 4		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
Lang geleden	Licht op schaduw	Lesformat / 1 presentatie
Schatten van de aarde	Schatten in het donker	Lesformat / 1 presentatie
Van ridders tot ruimtevaart	Ruimteschaduw	Lesformat / 1 presentatie
Weer en water	Waterschittering	Lesformat / 1 presentatie

Groep 5		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
De eerste mens	De eerste film	Lesformat / 1 presentatie / 3 x video
Het begin	Van mens tot...	Lesformat / 1 presentatie
Het leven in het water	Waterbeweging	Lesformat / 1 presentatie / 1 video
Het leven op de het land	Groot of klein	Lesformat / 1 presentatie / 1 video

Groep 6		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
Egyptenaren	Optische illusie	Lesformat / 1 presentatie
Grieken en Romeinen	Monumentaal	Lesformat / 1 bijlage / 1 presentatie
Middeleeuwen	Tableau vivant	Lesformat / 1 presentatie

Groep 7		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
Indianen	Concertfoto	Lesformat / 1 presentatie
Nieuwe tijd	Portret met respect	Lesformat / 1 presentatie
Ottomanen	Gezicht in het donker	Lesformat / 1 presentatie
Vikingen	Geweldig groots	Lesformat / 1 presentatie

Groep 8		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
Aziaten	Een andere wereld	Lesformat / 1 presentatie / Handleidingen: 2 x video Map achtergronden: 22 x jpg
Maori	Verborgene symbolen	Lesformat / 1 presentatie / Handleidingen: 2 x video
Nieuwste tijd	Product in de spotlight	Lesformat / 1 presentatie / Handleidingen: 2 x video

Leerlingen ontwikkelen zich in de kunst van het maken van (digitale) foto's. Dit gebeurt met behulp van originele en betekenisvolle thema's. Ze krijgen oog voor vorm en compositie en zicht op licht, kleur en beweging. Leerlingen bekwamen zich in het gebruik van digitale media en leren steeds beter reflecteren op eigen en ander fotowerk. Het leren kijken staat centraal.

Materialen lessen Muziek

Groep 3		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
De wereld in de toekomst	Muziek en dans uit de hele wereld	Lesformat / 1 ppt
Over polen en planeten	Muziek en gevoel	Lesformat / 1 ppt
Samen op de wereld	Het symfonieorkest	Lesformat / 1 ppt
Wie ben ik	Muziekinstrumenten	Lesformat / 1 ppt

Groep 4		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
Lang geleden	Functies van muziek	Lesformat / 1 ppt
Schatten van de aarde	Geluiden in de natuur	Lesformat / 1 ppt
Van ridders tot ruimtevaart	Muziek maken met voorwerpen	Lesformat / 1 ppt
Weer en water	Muziek maken met water	Lesformat / 1 ppt

Groep 5		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
De eerste mens	Muziek in het dagelijks leven	Lesformat / 1 ppt
Het begin	Het ontstaan van muziekinstrumenten	Lesformat
Het leven in het water	Regen, water en muziek	Lesformat / 1 ppt
Het leven op de het land	Muziek bij foto en film	Lesformat / 1 ppt

Groep 6		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
Egyptenaren	Opera's en musicals	Lesformat
Grieken en Romeinen	Van LP tot Spotify	Lesformat / 1 ppt
Middeleeuwen	Middeleeuwse muziek en notenschrift	Lesformat / 1 ppt

Groep 7		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
Indianen	Traditionele Indiaanse muziek	Lesformat / 1 ppt
Nieuwe tijd	Het ontwerpen van een muziekinstrument	Lesformat / 1 ppt
Ottomanen	Turkse muziek	Lesformat / 1 ppt
Vikingen	IJslandse muziek	Lesformat / 1 ppt

Groep 8		
<i>Titel thema Da Vinci</i>	<i>Titel les</i>	<i>Documenten</i>
Aziaten	Muziek bij Aziatisch schimmenspel	Lesformat / 1 ppt
Maori	Een eigen Haka met body-percussie	Lesformat / 1 ppt
Nieuwste tijd	Muziek bij films en reclames	Lesformat / 1 ppt

Leerlingen maken op een brede en aansprekende manier kennis met muziek. Aan bod komt het luisteren naar muziek, op een creatieve manier zelf maken van muziek, bewegen op muziek, dirigeren, emotie in muziek en de functie en geschiedenis van muziek. Ook gaan de lessen in op verschillende culturen. Samengevat oriënteren de leerlingen zich op muziek en de wereld.